

Než vrátíme se k r. 1499! Zásada, že podstatnou moc v církvi má sám Kristus, je i vůči Starším a biskupovi uplatněna se vší důsledností. Úzká rada a po ní celý sněm prohlásil r. 1499 za výslovného souhlasu B. Matěje, že má pozbyt funkce takový Starší, který by neužíval svěceného úřadu k pravému vzdělání Jednoty [2 Kor. 10, 8]. Zevrubně usnesení z tohoto roku prohlašuje, že církvi je dána moc kázně nad obecnými lidy i nad služebníky, nikoho nevyjímajíc. Zhřešil-li by nebo pobloudil biskup, nechť jej kárá, napraví či sesadí Úzká rada. Pobloudí-li celá Úzká rada, mají se nápravy ujmout Starší církve a soudcové krajů; nechť svolají obecný sněm a po případě na něm Úzkou radu sesadí a začnou nový řád tak, že zvolí volitele a z kněží ordinátory. Kristus přece nemínil dávat moc vždy „po provázku“, jak to chápe církev římská. Moc úřední závisí i v nejvyšší instanci na „přítomné pravdě smyslu“. Jest jen tam, kde je moc Kristova, jenž církev vede Duchem svatým [D 28 n.].

Konečně zkoumán při témž zasedání sám *původ bratrských kněží*. Vzešel prvotně z Boha a z vůle jeho milosti, potom i z volby hodných osob od obce věrných. Na biskupství zvolený římský kněz [B. Michal] potvrdil pak zvolené kněze na kněžství i na biskupství za modliteb a postu obce. I když Bratří nic nemění na zásadě, že základem kněžského úřadu je všeobecné kněžství věřících, zdůvodňují nyní pozoruhodně, „proč původ kněžství vzat z posloužení kněze římského“. Opět poznáváme B. Lukáše za zásadním usnesením, které má být i jinak aplikováno na vztah Jednoty k římské církvi. Římské kněžství nemá být v Jednotě v pohrdání, jestliže se očistí od bludného pojetí a od zneužívání. Při římské církvi je vůbec třeba rozlišovat, co má v sobě dobrého [jako apoštolské Kredo, text Písma, mnohé vyvolené], co zlého [smrtelné hříchy, zlé žádosti, zřejmé bludy] a co dobrého s přimíšením zlého; sem patří řády, moc, úřady, svátosti, výklady Písma, koncily, obyčeje a podobné věci. Bratří odstoupili od věcí zlého, nikterak od zřejmě dobrých; prostřední, tedy i kněžství, očistili. O valdenském původu či potvrzení bratrského kněžství není v této rekapitulaci událostí z r. 1467 zmínky. [D 35 n.]

Zároveň bylo prohlášeno — historický pohled je zřejmě i v této věci pod vlivem současného nazírání i současné potřeby — že již při volbě prvních kněží bylo určeno, aby oba druhí kněží, přežijí-li B. Matěje, mohli buď zvolit jeho nástupce nebo potvrdit toho, kdo bude k té funkci zvolen sněmem či od starších. B. Matěj jim nyní tuto moc potvrdil rukou dáním. Toto usnesení bylo učiněno právě včas, měla-li být zevní kontinuita bratrského kněžství zachována. Již 23. ledna 1500 *B. Matěj zemřel*, ač teprve asi 58letý, napomenuv služebníky Jednoty rozlučným listem k hodnému chození v povolání a ke snažné práci o spasení bližních v jednomyslnosti. Tu se po velikonočních sešel v Rychnově sněm, aby se poradil především o počtu nástupců. Aby jedna osoba nebyla „přectívána jako papež“ a aby zároveň bylo břímě práce účelně rozděleno, bylo rozhodnuto nevolit již jedinou osobu. Nejvyšší místo nechť drží společně celá Úzká rada v počtu dvánácti osob, z nichž na prvním místě byl jmenován B. Tůma Přeloučský. Další úvaha vedla však k tomu, že z nich byli zvoleni *čtyři biskupové*: vedle B. Tůmy i druhý ze zbylých prvních kněží Jednoty B. Eliáš, k nim pak B. Lukáš a B. Ambrož. B. Tůma a B. Eliáš potvrdili oba své mladší druhy na biskupství vzkládáním rukou s postem a s modlitbou účastníků. Sudím zůstával snad B. Prokop, ač se biskupem nestal, ale lze myslet i na tu možnost, že již tehdy byl úřad sudího svěřen jednomu z biskupů, jak bývalo pravidlem později, v tomto případě jistě B. Tůmovi. Biskupové měli mít všichni stejnou moc, takže se střídali ve svěcení kněží i v řízení sněmu podle řádu zevrubně propracovaného [D 43 n.] a správu Jednoty si rozdělili podle čtyř oblastí. Dva měli na péči sbory české, dvě další diecése byly ustaveny na Moravě.

B. Prokop zemřel r. 1507 jako poslední ze skupiny těch, kdo již od smrti B. Řehoře vedli Jednotu a otvírali cestu k její nové orientaci. Již r. 1501 zesnul B. Michal, za nímž se Jednota byla soustředila do Kunvaldu a již on věrně po všechn čas sloužil, trváje při „starém smyslu“, dokud se neosvědčil nesprávným. Zřejmě požíval v Jednotě veliké vážnosti, i když jí nebyl v čele úřední hodností; předstíhoval významem B. Eliáše, jenž jej ve smrti následoval po dvou letech [1503]. Z prvních kněží Jednoty